

Informe parcial

Coherència de polítiques per al desenvolupament

1. Introducció

La Direcció General i l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament plantegen un diàleg sobre el futur de la cooperació catalana, amb l'Agenda 2030 i els objectius de desenvolupament sostenible, adoptats per les Nacions Unides l'any 2015, com a referència.

Per a fer-ho, s'ha iniciat un procés participatiu que ha estat acompanyat per la Direcció General de Participació Ciutadana, i que ha proposat un debat ampli i innovador: tant des del punt de vista dels interlocutors, com de les matèries a tractar i els canals de participació. Així, s'ha intentat anar més enllà dels interlocutors habituals, i arribar a altres col·lectius, tant a Catalunya com als països socis, amb capacitat i voluntat de contribució al desenvolupament.

S'han tractat nous temes que formen part de l'Agenda global, i que fins ara havien rebut poca atenció; i s'han obert diferents possibilitats per a prendre part i fer aportacions al debat, de forma presencial i virtual. Els tres grans objectius han estat els següents:

- Aconseguir una visió pròpia sobre com ha de treballar la cooperació catalana al desenvolupament en relació amb l'Agenda 2030. És allò que anomenem Visió 2030.
- Sentar les bases del futur Pla director de cooperació al desenvolupament 2019-2022.
- Ampliar i diversificar les relacions, i crear noves oportunitats de treball conjunt.

El procés participatiu ha constatat de diferents fases i canals, entre els quals es troben les sessions de debat que s'han realitzat a Catalunya. Els temes tractats responen a una lectura pròpia de l'Agenda 2030 i de les qüestions més rellevants que aquesta planteja, inclosa l'organització de la mateixa política pública de cooperació al desenvolupament i dels seus agents. S'han organitzat 23 sessions monogràfiques, per a les quals s'ha elaborat un guió de debat específic, que s'han adreçat tant a persones expertes com a la ciutadania en general.

Cada una de les sessions ha comptat amb la col·laboració en tasques de preparació i relatoria de la Fundació Pere Tarrés i el Gabinet Ceres.

El present document conté informació relativa al funcionament i resultats d'aquesta sessió, així com les recomanacions i els suggeriments recollits.

2. Informació general de la sessió

Eix temàtic:	<i>Visió transformadora. El nou marc on la cooperació catalana ha de construir una proposta per al canvi positiu</i>		
Tema específic:	1.4 Coherència de polítiques per al desenvolupament	Tipus de sessió	Avaluació
Data:	20 de setembre 2018		
Perfil dels participants:	Entitats locals de cooperació públiques internacionals, representants del tercer sector i organitzacions de cooperació, personal de la Generalitat (Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament, Direcció General de Cooperació i Direcció General de Participació) i d'altres departaments (Justícia, etc.)		

3. Objectius de la sessió

L'objectiu d'aquesta sessió era avaluar els esforços i mecanismes existents en termes de coherència de polítiques per al desenvolupament. Els objectius específics de la sessió eren:

- Aconseguir una valoració de la coherència de les polítiques de la cooperació per al desenvolupament a Catalunya
- Obtenir propostes de futur de cara a l'Agenda 2030

En concret, es van plantejar les següents preguntes als assistents:

- Quin és el balanç sobre el treball que s'ha fet fins ara en matèria de CpD? Quins són els resultats més tangibles?

- Aquests resultats suggereixen que és més adequada una funció pal·liativa, de supervisió dels efectes negatius de les actuacions catalanes amb impacte exterior sobre el desenvolupament d'altres; o bé una funció més aviat integradora de diferents esforços sectorials per als ODS?
- L'estratègia amb les empreses i altres agents privats, pot combinar igualment aquestes dues dimensions? (és a dir, no preocupar-se només pels impactes negatius de la seva activitat externa, sinó també i principalment de les seves pràctiques locals: RSC, emissions, política laboral...)
- Quin pot ser el rol de la DGCD i de l'ACCD en la CPD de l'Agenda 2030?

4. Continguts de la sessió i dinàmica emprada

La dinàmica de la sessió va consistir en una introducció sobre el procés per part la DGCD i una contextualització de la temàtica, seguida d'una breu explicació del que es faria durant la sessió, incloent-hi les regles del joc, per part de la Fundació Pere Tarrés.

En la sessió es van constituir dos grups de debat i va estar organitzada en dues parts:

- Una primera part, d'uns 30 minuts aproximadament, dedicada a avaluar el que s'ha fet a Catalunya per tal d'assegurar la coherència de polítiques de desenvolupament. Un cop feta aquesta valoració, es van dedicar 10 minuts per compartir les aportacions de cada grup.
- Una segona part, d'uns 45 minuts de durada, on els participants van poder fer una anàlisi dels reptes, oportunitats i mitjans per millorar la coherència de polítiques per al desenvolupament.
- Una tercera, d'uns 20 minuts, es va dedicar a discutir quin podria ser el rol de la DGCD i de l'ACCD en la CPD de l'Agenda 2030 en sessió plenària.
- I finalment, avaluació de la sessió i cloenda en els últims 5 minuts.

5. Resultats de la sessió

5.1 Diagnosi del tema específic de la sessió

Punts forts

- La CPD està present en l'agenda de la cooperació catalana però també en altres àmbits i departaments que no estan directament vinculats a la cooperació catalana.
- La incorporació de clàusules relacionades amb la sostenibilitat en les licitacions ha estat una manera d'expandir l'enfocament actual de la CPD en altres àmbits i sectors.
- Les empreses també han adoptat l'Agenda 2030 amb l'execució de plans de responsabilitat social de cara a contribuir als ODS. Es va considerar que les empreses, de fet, han arrossegat la Generalitat a involucrar-se en l'àmbit del sector privat.
- Es va reconèixer que s'havia avançat a nivell de discurs i compromís polític per assegurar la CPD.
- A nivell polític, el fet que la cooperació també hagi entrat en altres departaments es considera avantatjós per assegurar la CPD.
- A nivell operatiu, alguns documents tècnics i estratègics han incorporat tant el concepte com els mecanismes per assegurar la CPD.

Punts a millorar

- Els participants van considerar que hi havia un dèficit de consistència a l'hora d'assegurar la CPD, i que hauria de ser considerada una prioritat a nivell directiu.
- Tot i els esforços a nivell institucional, la CPD encara és molt incipient i està limitada, ja que involucra molt poques àrees. Sovint resta en una declaració d'intencions. De vegades, falta valentia política perquè la CPD es materialitzi en actuacions concretes.
- Això es va atribuir a una manca de capacitat interna i d'instruments concrets per tal d'assegurar la CPD. Els documents i la voluntat política haurien d'anar acompanyats de capacitats i instruments específics.

- No es fa seguiment i avaluació dels impactes de les polítiques i mecanismes per assegurar la CPD (p. ex. la compra pública responsable) i, per tant, el seu abast queda limitat.
- Els mecanismes existents no són vinculants i per tant és difícil complir amb els requeriments de la CPD. Això passa sobretot en les polítiques relacionades amb el sector privat i empresarial.
- És difícil fer CPD en un món capitalista, ja que genera dinàmiques contradictòries amb la coherència de les polítiques.

Taula: Resum de punts forts i punts a millorar de la CPD

Punts forts	Punts a millorar
<ul style="list-style-type: none"> • Present a l'agenda de cooperació catalana • Licitacions amb clàusules sostenibles • Compromís polític, institucional i tècnic • Participació activa de les empreses en el desenvolupament sostenible • La cooperació comença a ser transversal a la Generalitat 	<ul style="list-style-type: none"> • Dèficit de consistència • CDP molt incipient • Manca de sistemes d'avaluació de l'impacte de la CDP així com dels seus actors (empreses) • Manca de capacitat interna i mecanismes efectius perquè no són vinculants • Dinàmiques contràries del món capitalista

5.2 Tendències de futur de cara a l'Agenda 2030

La segona part de la sessió es va dedicar a identificar els reptes, oportunitats i mitjans de la CPD en la cooperació catalana. Concretament, l'objectiu d'aquesta part de la sessió va ser definir quines haurien de ser les tendències de futur en la cooperació catalana en termes de justícia global i ODS. Per això, es van formar dos grups per debatre els reptes, oportunitats, mitjans i abast que hauria de tenir la CPD.

Abast

- L'abast de la CPD va ser força discutit i també va generar consensos que van portar els participants a definir un abast de la CPD de mínims i un de màxims.
- L'abast de mínims requeriria que la CPD inclogui totes les accions finançades amb diner públic, per tal de servir d'exemple i perquè es sotmeti a una rendició de comptes i control per part dels ciutadans. Es va donar molta importància a la traçabilitat.
- L'abast de màxims requeriria una CPD d'enfocament *holístic* i per tant que incorporés diferents dimensions: pal·liativa, de coordinació, integradora i les actuacions del sector privat.

Reptes

- Un dels reptes identificats va ser com assolir impactes de la CPD dins i fora del territori.
- La participació del sector privat es va veure com un repte, ja que es va considerar difícil incorporar els principis de la sostenibilitat en el sector privat. El sector privat incorpora alguns valors importants principalment com una estratègia d'imatge, sense aprofundir en la seva implementació.
Es posa com exemple un document elaborat per LaFede sobre com incorporar els drets humans en el sector privat mitjançant la incidència i la sensibilització, que finalment no ha tingut cap aplicació en la pràctica.
- La CPD en el marc dels ODS pot perdre importància perquè els ODS no disposen d'un instrument vinculant al darrere i per tant, l'exigibilitat del seu compliment és quasi impossible.

- El fet que no hi hagi una legislació que obligui al compliment de la CPD fa que no hi hagi penalització i, per tant, menys incentius per al seu respecte i compliment.
- A nivell institucional es va considerar complicat poder transferir la pràctica de la CPD a altres administracions i exigir-ne un esforç continu per tal d'assegurar la CPD.
- Caldria que la CPD fos d'obligatori compliment no tan sols per a l'Administració pública, sinó també per al sector privat, el territori, el sector turístic, l'ocupació etc.

Oportunitats

- Els ODS i l'Agenda 2030 haurien de considerar-se oportunitats perquè no fan distinció entre governs, societat civil o sector privat. Possibiliten el seu compliment per a tots els actors.
- En el marc de l'Agenda 2030, s'hauria de deixar de parlar de cooperació i parlar en canvi d'agenda i reptes globals.
- Caldria aprofitar les polítiques amb efectes multiplicadors, que han captat l'interès i tenen capacitat per incidir en la CPD.
- La vertebració entre societat i Administració (que no passa a tot arreu) és una oportunitat per fer arribar missatges en línia amb la CPD.
- L'ACCD es va considerar com un actor central, per coordinar-se amb altres departaments però no per liderar la CPD.
- La societat catalana i l'Administració pública estan prou vertebrades com per poder assegurar la CPD.

Mitjans

- Caldria començar per temes concrets, com la compra pública, i expandir-ho a temes molt més complexos i multi-sectorials. Els mateixos contractes de la Generalitat són un bon mitjà per promoure la CPD.
- Treure la CPD de la DGCD i elevar-la a nivell del Departament d'Acció Exterior de la Generalitat o, idealment, al Govern.
- Caldria situar els ODS al màxim nivell polític i garantir la capacitat tècnica de l'Administració.
- Crear mecanismes i sensibilitzar altres departaments per tal d'assegurar l'apropiació de i l'alineament amb els ODS.

Rol de les institucions públiques

- L'ACCD no pot només participar com a institució de cooperació, sinó també com a facilitador d'aliances amb altres actors (ajuntaments, diputacions, etc.).
- Sensibilització i comunicació sobre els ODS dintre de la institució i per a la ciutadania.
- Rol consultiu i de suport a altres departaments des d'un enfocament propositiu.
- Assegurar la transversalitat de la CPD en tots els sectors i àmbits d'actuació del Govern.
- Pilotar experiències en termes de CPD.
- Transformar la CPD en acció de govern, i que aquesta es lideri des de nivells polítics i institucionals més elevats.
- Evitar que la coherència desplaci la cooperació.

Taula resum: Reptes, oportunitats, mitjans de la CPD i rol de les institucions públiques

Reptes	Oportunitats	Mitjans	Rol de les institucions
<ul style="list-style-type: none"> • Impacte dins i fora • Participació del sector privat • Fer que el sector privat adopti els principis dels drets humans • Compromís del sector privat tant a dintre com a fora de l'empresa 	<ul style="list-style-type: none"> • ODS i Agenda 2030 • Polítiques 'palanca' • ODS a un alt nivell polític • Societat i Administració vertebrada • Rol actiu de l'ACCD 	<ul style="list-style-type: none"> • Enfocament a nivell <i>micro</i> per fer-ho a nivell <i>macro</i> • Pujar la CPD al més alt nivell polític • Sensibilització, formació, incidència • Ser vinculant per 	<ul style="list-style-type: none"> • Pilotar experiències • L'ACCD ha d'estar involucrada però el lideratge ha de venir de més amunt • Evitar que el discurs de la coherència

<ul style="list-style-type: none"> • Els ODS no són de compliment obligatori • La CPD perd importància en els ODS perquè no són vinculants • Incloure-hi altres administracions públiques • Apropiació de la CPD per part de la ciutadania 		<p>a tots els actors del territori</p> <ul style="list-style-type: none"> • Acció forta de comunicació tant a nivell institucional com de la ciutadania (ex. Càpsula Agenda 2030 al 012) 	<p>domini el de la cooperació</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ha de ser una acció de govern • Canviar el paradigma actual mitjançant casos pràctics • Assegurar la transversalitat • L'ACCD ha d'oferir un rol consultiu i de suport a altres departaments • Crear aliances amb altres administracions públiques
--	--	---	--